

Մ աշտոցի Արձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (18-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Մարտ ամսուան բացատրական տունացոյց Էջ 2-15

Քառասուն Մանկունք

Դ. Տնտեսին

Միջինք

Ե. Դատաւորին

Զ. Գալստեան

Է. Ծաղկազարդ

Ս. Յովհաննէս Օձնեցի

Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի

Ս. Գրիգոր Տաթևացի

Տաթևի Վանք, Ճոպանուղի

Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Խոր

Վիրապ Մուտքը

Յիսուսի յաղթական մուտքը

Երուսաղէմ

Աւագ Երկուշաբթի

Աւագ Երեքշաբթի

Տասը կոյսերուն առակը

Աւագ Չորեքշաբթի

Աւագ Հինգշաբթի

Աւագ Ուրբաթ

Աւագ Շաբաթ

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Էջ 16-19

Լուրեր՝ Կիրակնօրեայէն Էջ 20

Մարտ 2018 (ԻԵ տարի թիւ 7)

Պ...Պահք

Խաչքարի Հեղինակ՝ Ժողովրդական Վարպետ,
Ռուբեն Նալբանդյան

Ամսուան Համարը

«Երբ ծով կը պահէք, տրտումերես մի՛ ըլլաք կեղծաւորներուն նման, որոնք իրենց երեսը կը կախեն, որպէսզի մարդոց ցոյց տան թէ ծով կը պահեն: Վստահ եղէք, միայն ատիկա է անոնց վարձատրութիւնը: Ընդհակառակը, երբ դուն ծով կը պահես, օձէ՛ գլուխդ եւ լուա՛ երեսդ, որպէսզի մարդիկ չտեսնեն թէ ծով կը պահես, այլ՝ միայն Հայրը, որ անտեսանելի է. եւ Հայրդ, որ կը տեսնէ կատարածդ, քեզ պիտի վարձատրէ յայտնապէս»:

Մատթէոս 6.16-18

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Մարտ ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շբթ. 3	Ս. Յովհաննէս Երուսաղէմցի, Ս. Յովհաննէս Օձնեցի, Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի, Ս. Գրիգոր Տաթևացի
Կիր. 4	Մեծ Պահքի Դ. Կիրակի՝ ՏՆՏԵՍԻՆ
ԴՉ. 7	ՄԻԶԻՆՔ
Շբթ. 10	Սուրբ Քառասուն Մանկունք
Կիր. 11	Մեծ Պահքի Ե. Կիրակի՝ ԴԱՏԱԻՈՐԻՆ
Շբթ. 17	Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մուտն ի Կիրակ
Կիր. 18	Մեծ Պահքի Զ. Կիրակի՝ ԳԱԼՍՏԵԱՆ
Շբթ. 24	Յիշատակ Ղազարոսի Յարութեան
Կիր. 25	Մեծ Պահքի Է. Կիրակի՝ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ
ԲՉ. 26	Աւագ Երկուշաբթի՝ յիշատակ Արարչագործութեան
ԳՉ. 27	Աւագ Երեքշաբթի՝ յիշատակ Տասը Կուսանաց
ԴՉ. 28	Աւագ Չորեքշաբթի՝ յիշատակ Մատնութեան
ԵՉ. 29	Աւագ Հինգշաբթի՝ Վերջին Ընթրիք, Ոսնլուայ, Խաւարում
Ուր. 30	Աւագ Ուրբաթ՝ Կարգ Խաչելութեան եւ Թաղման
Շբթ. 31	Աւագ Շաբաթ՝ Ճրագալոյց Սուրբ Զատկի

Պահք՝ 3, 5,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29

Սեբաստիոյ մէջ նախարակուած 40 վինուորներ (Ճառասուն մանկունք)

Սվազի Ասեղնագործ

4-րդ դարու սկիզբը նախարակուած քրիստոսի 40 վկաները ստորագրեցին Սեբաստիոյ կայսերական գունդին վինուորական ծառայութեան մէջ էին: Երբ Լիկիանոս կայսեր հրամանով Նեսարիայի դուէս Լիւսիանը հարցաճննութիւն կը կազմակերպէ՝ բանակին մէջի քրիստոնէայ վինուորներ յայտնաբերելու նպատակով, անոնցմէ 40-ը, հաւատարիմ իրենց հաւատքին, անվեհեր պատասխաններով դատաւորներուն պայրոյթ կը պարտաւորեն եւ կը բանարկուին: Ձմեռնային ցուրտ գիշեր մը վիրենք կը ներեն Սեբաստիոյ մտրակայ լիճը: 40-էն միայն մէկը չի կրնար փրկուիլ փրկութիւն գտնել լիճափին կառուցուած փայտեղէն մէջ, սակայն

այդպէս կնիւրով մահկանացուն, կը վրկուի թէ երկրային և թե՛ երկնային կեանքէն: Լուսադէմին միւս բոլոր նախարակները կ'երեւին լոյսէ պսակներով վարդարուած:

Պահապան վինուորներէն մէկը, փեսնելով այդ կը լեցուի քրիստոսի հաւատքով և ներուելով լիճը, պսակակից կը դառնայ անոնց: Աստուածային հրաշքով ճմեռնային սառնամանիքը դիմակալած վկաները առաւօտեան կը նախարակուին: Անոնց նշխարները կ'ամփոփուին Սեբաստիոյ մէջ, ուր հետագային կը կառուցուի «Ճառասուն մանկունք» 40 գմբեթանի փայտաբար, որ կանգուն մնացած է մինչեւ Լէնկթիմուրի արշաւանքը:

40 մանկանց (վինուորներու) պատմութիւնը կը յորդորէ կեանքի բոլոր դժուարութիւններուն մէջ հաւատարիմ մնալ քրիստոսի հաւատքին, յաղթահարել դիւրահաճ գայթակղութիւնները՝ երկնային պսակին արժանանալու համար: Այս փարի անոնց յիշատակը կը փոսնէ՛ Մարտի 10-ին:

Դ. Կիրակի՝ Մնտեսին Եւրոպայի տնտեսը

Մեծահարուստ մարդ մը կար, որ իր սրապուրծներուն վրայ փոխեց մը ունէր: Երբ փոխեցին մասին մարդիկ ամբաստանութիւն ըրին՝ ըսելով թէ իր փորոզ հարստութիւնը կը վարնէ, մեծահարուստը կանչեց Վինչ եւ ըսաւ. «Ինչ են խո մասիդ այս ըսուածները: Բեւի յանձնուած բոլոր սրապուրծներուս հաշիւը փութ: Այլեւս իմ փոխեցս չեն կրնար ըլլալ»:

Մնտեսը ինչնիրեն խորհեցաւ. «Ինչ կրնամ ընել. Ահա փէրս Վինչ փոխեցութեան պաշտօնէն կը վրկէ: Բանուորութիւն չեմ կրնար ընել, մուրալու կ'ամչնամ: Ասկայն գիտեմ թէ ինչ պէտք է ընեմ, որ երբ փէրս Վինչ փոխեցութեան պաշտօնէն հեռացնէ, մարդիկ ընդունին Վինչ իրենց փոխերէն ներս»: Ապա մէկ առ մէկ կանչեց իր փորոզ պարտապանները եւ առագինին հարցուց. «Որքան պարտք ունիս փորոզս»:

Անիկա պարտախանեց. «Երկու հարիւր թիթղ չէթ»: Մնտեսը ըսաւ. «Ահաւասիկ պարտամուրհակդ. Նստէ եւ անմիզապէս գրէ՝ հարիւր»: Յետոյ հարցուց միւսին. «Դուն որքան պարտք ունիս»: Անիկա պարտախանեց. «Չորս հարիւր յիսուն պարկ ցորեն»: Մնտեսը ըսաւ. «Ահաւասիկ պարտամուրհակդ. նստէ եւ գրէ՝ երեք հարիւր յիսուն»: Մէրը ասիկա լսելով՝ գովեց անիրաւ փոխեցը իր հնարամտութեան համար:

Պրովիտեւս այս աշխարհի մարդիկը իրարու հանդէպ իրենց վարմունքին մէջ աւելի եւարակ են խան լոյսի որդիները: Եւ ես կ'ըսեմ չեպի.- Աշխարհիկ հարստութիւնը գործածեցէ՛ք այնպէս՝ որ Աստուծոյ բարեկամութիւնը շահի՛ք, որպէս Վինչ երբ այս աշխարհէն ելլէ՛ք, չեպ յաւիտենական յարկերու մէջ ընդունին:

Միզինք

Սուրբ 40 մանկանց փոսին նախորդող Չորեքշաբթի օրը Միզինք է, որովիտեւս կը հանդիպի Մեծ Պահի կէսին: Այս օրը երկարաբեւ պահի շրջանին կէսը նուաճած ըլլալու աւելումն է ու խնդրութեան առիթ կը նկատուի: Սեղանները կը սարճուին պահի յարուկ ուրելիքներով:

Ինչ աւանդութիւն էր որ Միզինքի օրը փոխերէն ներս պարտապաններ բաղարգ կոչուած հաց մը որուն մէջ կը պահուէր մանր երկաթեայ դրամ մը: Երբ փոշի կ'ունենար ընտանեկան հաւաքոյթ, հացը մաս առ մաս կը բաժնուէր եւ բոլորին ուշադրութիւնը կը կեդրոնանար գրնելու համար փարուան այն բախտաւոր անձը որուն հացի բաժնին մէջէն պիտի ելլէր երկաթեայ դրամը:

Պ. Կիրակի Մնարեսին

ԱՊՔԱՄ ՊԱԶԱՐՈՍ

Մեծահարուստ մարդ մը կար, որ բեհեզ էւ ծիրանի հագուստներ կը հագնէր էւ ամէն օր փառաւոր խնեոյժ կ'ընէր: Պապարոս անունով աղճատ մըն ալ կար, անոր դրան առգէւ կը նստէր էւ կը յուսար իր փորը լեցնել մեծահարուստին սեղանի ատելցուփներով: Պապարոս վերջերով ծածկուած էր, էւ շուներ կու գային իր վերջերը կը լվէին: Աղճատը մեռաւ էւ հրեշտակները պինժ փարին Աբրահամի մօտ: Մեծահարուստն ալ մեռաւ էւ թաղուեցաւ: Մինչ մեծահարուստը

Պժովստին մէջ կը փանզուէր, աչքերը բարձրացուց էւ հեռուն Աբրահամը տեսաւ, ինչպէս նաեւ Պապարոսը՝ անոր խով: Մեծահարուստը աղաղակեց. «Բայր Աբրահամ, ողորմէ ինձի էւ ղրկէ Պապարոսը, որ մտին ծայրը զուրին թաթխէ էւ զովացնէ լեզուս, որովհետեւ այս կրակին մէջ ծարաւէն կը փառապիմ»: Աբրահամ ըսաւ անոր. «Պրդեակ, յիշէ թէ ինչպէս դուն խու կեանքիդ ընթացքին ամէն օր բարիժ վայելեցիր, մինչ Պապարոս չարչարուեցաւ: Բիմա անիկա հոս կը հանգստանայ, մինչ դուն հոն կը փառապիս: Գիտցիր նաեւ, որ մեծ անդունդ մը կայ մեր էւ ճեր միզէ: Եթէ ուզես այստեղէն ճեր մօտ անցնիլ՝ չեն կրնար, էւ ոչ ալ մէկը հոնկէ մեր մօտ կրնայ գալ»: Մեծահարուստը ըսաւ. «Ա՛յաղաչեմ, հայր, Պապարոսը ղրկէ իմ հօրս փունը, ուր հինգ եղբայրներ ունիմ, թող վանոնժ նախապգուշացնէ՝ որպէսպի անոնժ ալ փանզանժի այս վայրը չգան»: Աբրահամ ըսաւ անոր. «Անոնժ Մովսէսի Օրէնքն ու մարգարէները ունին. թող անոնց պարուիրանները լսեն էւ գործադրեն»: Մեծահարուստը ըսաւ. «Անիկա բաւական չէ, հայր Աբրահամ. Քայց եթէ մեռելներէն մէկը յարութին առնէ էւ երթայ իրենց՝ պիտի ապաշխարեն»: Աբրահամ պատասխանեց. «Եթէ Մովսէսի Օրէնքին էւ մարգարէներուն մտիկ չեն ըներ, մեռելներէն յարութին առնող մըն ալ պիտի չկարենայ համուել պիրենժ»:

Ե. Կիրակի Պատարհին

ԱՅՄՐ ԿԻՆՐ ԵՒ ՊԱՄԱԿՈՐՐ

Քաղաքի մը մէջ դատարար մը կար, որ ո՛չ Աստուծո՛ւ կը վախնար եւ ոչ ալ մարդոցմէ կ'անշնար: Նոյն քաղաքին մէջ այրի կին մըն ալ կար, որ անոր կը դիմէր եւ կը խնդրէր. «Իրաւունքս պաշտպանէ՛ Բակառակորդէս»:

Պատարարը երկար ժամանակ մերժեց դատը տեսնել, սակայն ի վերջոյ ըսաւ ինքնիրեն. «Թէեւ Աստուծո՛ւ չեմ վախնար եւ մարդոցմէ չեմ անշնար, բայց քանի այս այրին նեղութիւն կու տայ ինձի, իր դատը տեսնեմ, որպէսպի մինչեւ վերջ խոյս գալով վիս չանհանգստացնէ»:

ՎԱՊՐՍԵՅԻՆ ԵՒ ՄԱՔՍԱԿՈՐՐ

Երկու հոգի տաճար գացին աղօթելու. մէկը՝ Վարիսեցի, միւսը՝ մաքսաւոր: Վարիսեցին մէկ կողմ կեցած, ինքնիրեն կ'աղօթէր. «Աստուած իմ, շնորհակալ եմ քեզմէ՛ որ ուրիշ մարդոց նման՝ յափշտակող, անիրաւ, շնացող չեմ, կամ այս մաքսաւորին պէս ալ չեմ: Այլ՝ շաբաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ եւ ամբողջ եկամուտիս տասանորդը տաճարին կու տամ»: Իսկ մաքսաւորը հեռուն կեցած, աչքերը առանց վեր բարձրացնելու՝ կուրծքը կը ծեծէր եւ կ'ըսէր. «Աստուած, ներէ՛ մեղաւորիս մեղքերը»:

- Կ'ըսեմ քեզի,- ելրակացուց Յիսուս,- մաքսաւորն է որ արդարացած փուն գնաց, եւ ոչ թէ Վարիսեցին, որովհետեւ ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խոնարհի, եւ ով իր անձը խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ:

Զ. Կիրակի Գալստեան

Աստուծոյ թագաւորութեան գալուստը
փարիսեցիները Յիսուսի հարցուցին, թէ երբ
պիտի գայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Անիկա
պարասխանեց:

- Աստուծոյ թագաւորութիւնը արտաքինապէս
տեսանելի նշաններով պիտի չգայ, կամ պիտի չըսեն
թէ «Ահա հոս է կամ հոն», որովհետեւ ահա Աստուծոյ
թագաւորութիւնը չէր մէջ կը գտնուի:

Ապա իր աշակերտներուն ըսաւ.

- Յամանակ պիտի գայ, երբ դուք պիտի ցանկափ
Մարդու Պրոֆիին այս օրերէն մէկը տեսնել, բայց պիտի
չտեսնէք: Եւ եթէ չեպի ըսեն՝ «Ահա հոս է կամ հոն», մտիկ մի՛ ընէք, մի՛ հետեւիք անոնց:
Պրովհետեւ՝ ինչպէս կայծակը փայլատակելով կը լուսաւորէ երկնակամարին մէկ կողմէն
մինչեւ միւսը, նոյնպէս պիտի ըլլայ Մարդու Պրոֆիին իր գալստեան օրը: Ասկայն նախ
պէտք է որ անիկա շարժարաններ կրէ եւ մերժուի այս սերունդէն:

Է. Կիրակի Ծաղկապարդ

Յիսուսի Յաղթական Մտնութիւնը Երուսաղէմ

Երբ Երուսաղէմի մօտեցան եւ հասան
Քեթիագէ, Ձիթենեաց լեռան կողին, Յիսուսի
հրամանով երկու աշակերտներ գացին աւանակը
բերին եւ իրենց վերարկուները անոնց վրայ դրին:
Ապա Յիսուս նստաւ աւանակին վրայ: Յողովորդէն
շարեր իրենց վերարկուները կը փռէին խամբուն
վրայ, ուրիշներ ծառերէն ոստեր կը կտրէին եւ կը
տարածէին խամբուն վրայ: Եւ ամբողջ բազմութիւնը,
որ թափօրին մէջ Յիսուսի առգէւէն կ'երթար կամ կը
հետեւէր իրեն, կ'աղաղակէր.-

«Օրհնութիւն Պաւլոսի Պրոֆիին, օրհնեալ է ան՝ որ կուգայ Միտոզ անունով:
Օրհնութիւն Քարճրեալին»:

Երբ Յիսուս Երուսաղէմ մտաւ, ամբողջ խաղափր դրոյրեցաւ:

- Ո՛վ է ասիկա,- կը հարցնէին խաղափր բնակիչները:
- Ասիկա Յիսուս մարգարէն է, Գալիլեայի Նապարէթ խաղափրն է:

Յովհաննէս Երուսաղէմացի (Պլուզ)

Հայաստանեայց եկեղեցին Մեծ Պահքի 4-րդ Կիրակին, Տնտեսի Կիրակին, նախորդող շաբաթ օրը կը յիշատակէ Յովհաննէս Երուսաղէմացիի եւ երեք կրօնա-ազգային դէմքերու տօնը: Ահա կը ներկայացնենք անոնցմէ իւրաքանչիւրին մասին հակիրճ կենսագրական մը:

Ս. Յովհաննէս Օձնեցի

Հայոց կաթողիկոս 717-728 թուականներուն եւ ծանօթ շարականագիր: Իր հեռատես եւ իւելացի կարողութիւններով, յաջողած է արաբական խալիֆայութեան տիրապետութեան ժամանակ ամրապնդել հայ եկեղեցւոյ դիրքը եւ զերծ պահել զայն զանազան տուրքերէ եւ հարկերէ: 718-ին կազմակերպած է եպիսկոպոսական ժողով, Դուինի մէջ, ուր մշակուած են եկեղեցական 37 օրէնքներ: Ան նշանաւոր է նաեւ աղանդներու դէմ իր մղած պայքարով:

Հռչակաւոր է իր փիլիսոփայական գիտելիքներով, որոնց շնորհիւ փորձած է ամրապնդել հայ եկեղեցին:

Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի

Ծնած է Սիւնեաց Ծղուկ գաւառի Վաղադն գիւղին մէջ, 1315-ին: Աշակերտած է Գլաձորի համալսարանին մէջ Տիրատուր վարդապետին, որու մահէն ետք փոխադրուած է Որոտանի վանքը, հոն ստանալով Որոտնեցի մականունը: Ան ծանօթ է իբր մեծ աստուածաբան, իմաստասէր, մատենագիր եւ ուսուցչապետ: Հիմնած է Տաթևի համալսարանը եւ Ապրակունիսի բարձրորակ վանական դպրոցը, որոնք դարձած են աստուածաբանական եւ փիլիսոփայական կարեւորագոյն կեդրոններ: Պայքար մղած է հայաստանեայց եկեղեցւոյ լատինացման շարժումին դէմ:

Ան իր ժառանգ թողած աշխատութիւններուն մէջ արժարձած է հայ եկեղեցւոյ արարչութեան, եկեղեցաբանութեան, հրեշտակաբանութեան խնդիրներ եւ մանաւանդ մարդկային հոգիի մասին խորհրդածութիւններ:

Ս. Գրիգոր Տաթևացի

Յովհաննէս Որոտնեցիի նշանաւոր աշակերտներէն, աստուածաբան, փիլիսոփայ եւ մանկավարժ: Իր ժամանակակիցներուն կողմէ անուանուած է «Եռամեծ վարդապետ», «վարժապետ հայոցն»: Իր կարեւորագոյն գործերէն է «Գիրք հարցմանց»-ը որ աստուածաբանութեան գործնական գիրք մըն է: Ունի նաեւ քարոզներու հաւաքածոյ հատոր մը:

Սուրբ Գրիգոր Տաթևացի ծնած է 1346-ին Վայոց Ձոր: Ան Յովհաննէս Որոտնեցիի հռչակաւոր աշակերտներէն մէկը ըլլալով՝ անոր պէս վարպետ էր լատիններէն լեզուի եւ յունական իմաստասիրութեան մէջ:

Թէև Գրիգոր Տաթևացի իր կեանքի մեծ բաժինը անցուցած է Տաթևի վանքէն ներս, ան այցելած է նաեւ բազմաթիւ այլ վանքեր որոնցմէ իւրաքանչիւրին մէջ արժանացած է իր աշակերտներուն յարգանքին, համարումին եւ հիացումին: Իր հանձարին շնորհիւ յաջողած է իր այցելած իւրաքանչիւր վանքէ ներս բազմացնել աշակերտներու ու հետեւորդներու թիւը:

Հաւատքի մեծ պաշտպան, մտաւորական ու հոգեւոր առաջնորդ Գրիգոր Տաթևացի հայ ժողովուրդին կողմէ կոչուած է յաճախ «երկրորդ Գրիգոր Լուսաւորիչ»:

Տաթևի Վանք

Հայաստանի հանրապետության հարավային ծայրը կը գտնուի Մինիքի մարզը որմէ ներս կառուցուած է մարզի պատմաճարտարապետական ամենէն նշանաւոր շինութիւնը՝ Տաթևի վանքը:

Կ'ըսուի թէ ՏԱԹԵՒ բառը «Տա Թեւ» է «Թող Աստուած թեւ տա ձեզի» իմաստով, որ այդ օրերու հաւատացեալ ժողովուրդին աղօթքն էր շինողներուն, որոնք այդ դժուարին օրերուն եւ դժուարին տեղ վանք կ'ուզէին կառուցել:

Տաթևի վանքը հիմնուած է 9-րդ դարուն եւ անոր ամենէն հին շինութիւնը եղած է 895 թուականին կառուցուած Սուրբ Պօղոս-Պետրոս եկեղեցին: Եկեղեցոյ պատերը ծածկուած եղած

են հարուստ որմնանկարներով որոնցմէ այժմ քիչ բան պահպանուած է: Սուրբ Պօղոս-Պետրոս եկեղեցին դէպի հարաւ կառուցուած է Սուրբ Գրիգոր Եկեղեցին 1295-ին որուն ենթադրեալ ճարտարապետն է Մոմիկը:

Կը պատմուի թէ Տաթևի վանք այցելողները իրենց ուշադրութիւնը կը դարձնեն վանքի բակէն ներս, 10-րդ դարու սկիզբէն մեզի հասած հետաքրքրական յուշարձանի մը վրայ որ կը կոչուի «ճօճուող յուշասիւն» կամ «գաւազան»: Այս յուշասիւնը վանքի միակ կառոյցն է որ իր 8 մեթր հասակով հանդերձ անխաթար մնացած է շրջանի բազմաթիւ երկրաշարժներէն:

14-րդ եւ 15-րդ դարերուն, Տաթևի վանքը հայկական մշակոյթի եւ լուսաւորութեան ճանչցուած կեդրոններէն մէկը եղած է ուր գործած են Տաթևի համալսարանը, մատենադարանը եւ մանրանկարչութեան դպրոցը: Տաթևի համալսարանէն ներս աշխատած են յայտնի գիտնականներ եւ աստուածաբաններ՝ ինչպէս Յովհաննէս Որոտնեցի եւ Գրիգոր Տաթևացի:

Տաթևի ճոպանուղի Հոկտեմբեր 2010-ին Աշխարհի երկարագոյն ճոպանուղին, 5.7 քմ երկարութեամբ, միացուց Տաթևի վանքը Հալիձոր գիւղին:

Ճոպանուղին կը շարժի ժամական 37 քմ արագութեամբ եւ 11 վայրկեանէն Հալիձորէն Տաթևի վանք կը հասնի:

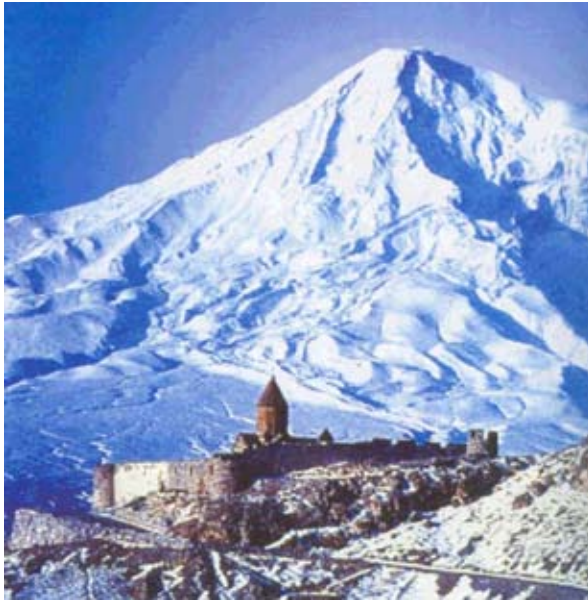

Ճոպանուղիէն վար դիտուած

Ճոպանուղին

Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչի Խոր Վիրապ մուտքը

Սուրբ Գրիգոր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ առաջին պաշտօնական հայրապետը կը նկատուի որ Ոսկեդարու գրողներէն Ագաթանգեղոսի կողմէ նկարագրուած է իբր Քրիստոնէութիւնը հայ ժողովուրդին մօտ հաստատող եւ տարածող հիմնական դէմք: Անոր կրօնական աշխատանքը այնքան ազդեցիկ եւ որոշիչ եղած է որ ան նկատուած է հայ ժողովուրդի «Հայր եւ Լուսավորիչ»:

Հայաստանեայց եկեղեցին տարին քանի մը անգամ կը յիշատակէ Սուրբ Գրիգորի անունը, հիմնուելով անոր կեանքի յատկանշական հանգրուաններուն վրայ: Այսպէս Խոր Վիրապ մտնելը, Խոր Վիրապէն ելլելը եւ «Գիւտ նշխարացը»:

Վարի շարականի հեղինակը Յովհաննէս Երզնկացին է (Պլուզ) (1220/30-1293թթ.): Այս շարականը կ'երգուի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչին նուիրուած երեք տօներէն առաջինին՝ “Մուտն ի վիրապ”ի ժամանակ: Այդ օրը Գալստեան Կիրակիին նախորդող Շաբաթ օրն է:

Կանոն՝ Սրբոյն Գրիգոր Լուսավորչին Մտնելոյն ի Վիրապն

Այսօր գուարճացեալ ցնծայ եկեղեցի. դրախտ աստուածատունկ ծաղկեալ. յորմէ տուաւ մեզ տունկն անմահութեան սէր Գրիգորիոս. եւ պտղովս իւրով ելից գտիեզերս ասենայն:

Բարունակ ողկուգաբեր ճշմարիտ որթոյն. մշակեալ հայրական աստուածային աջոյն. յորմէ բղխեաց բաժակն ուրախարար տրտմեցելոյ ազինս. որով արբեալ գնայլեցաք յուրախութիւն հոգեւոր:

Գարնանաբեր հնչումս հարաւային հողմոյն. ճառագայթեալ հրով աստուածային Հոգւոյն. որով հալեցաւ սառն կռապաշտութեան հիւսիսարնակ ազանց. եւ եղեն ծաղկեալք աստուածային գիտութեամբն:

Փակեալ խորան

Մեծ պահքի շրջանին, եկեղեցիներէն ներս խորանները փակ կը մնան: Միակ բացառութիւնն է Ս. Գրիգոր Լուսավորչի «Մուտն ի Վիրապ» տօնի առիթով (այս տարի Մարտ 17-ին) մատուցուած պատարագը որ կը կատարուի բաց խորանով:

Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչի Աջը

Յիսուսի յաղթական մուտքը Երուսաղեմ

(Դուկաս 19.29-40)

Երբ Յիսուս Մօտեցաւ Բեթփազէի եւ Բեթանիայի, մօտիկը այն լերան որ Ձիթենեաց կը կոչուի, աշակերտներէն երկու հոգի դրկեց անոնց պատուիրելով.

- Գացէք սա դիմացի գիւղը: Հազի մտած՝ հոն կապուած աւանակ մը պիտի գտնէք, որուն վրայ ո՛չ ոք նստած է տակաւին: Քակեցէք զայն եւ բերէք: Եթէ ոեւէ մէկը հարցնէ թէ ինչո՞ւ կը քակէք, իրեն ըսէք՝ «Տերը պետք ունի անոր»:

Երկու աշակերտները, գացին եւ ամէն ինչ գտան այնպէս՝ ինչպէս Յիսուս ըսած էր իրենց: Աւանակը հոն էր: Եւ մինչ կը քակէին զայն, անոր տերերը ըսին իրենց.

- Ինչո՞ւ կը քակէք աւանակը:

Անոնք պատասխանեցին.

- Տերը պետք ունի անոր:

Եւ զայն բերին Յիսուսի: Ապա իրենց վերաբերումները դրին աւանակին վրայ եւ Յիսուսը հեծցուցին անոր վրայ:

Եւ մինչ կը յառաջանար, ժողովուրդը վերաբերումները ճամբուն վրայ կը փռէր:

Երբ մօտեցաւ Երուսաղեմի, հոն ուր Ձիթենեաց լերան գառիվարը կը սկսէր, աշակերտները բոլորն ալ սկսան ուրախութեամբ եւ բարձրաձայն զԱստուած օրհնաբանել՝ իրենց տեսած բոլոր հրաշագործութիւններուն համար, ըսելով.

«Օրհնեալ է թագաւորը որ կու գայ Տիրոջ անունով. խաղաղութի՛ւն երկինքի մէջ եւ փառք Բարձրեալին»:

Փարիսեցիներէն ոմանք ամբոխին մէջէն ըսին Յիսուսի.

- Վարդապէ՛տ, աշակերտներդ սաստէ որ լռեն:

Յիսուս պատասխանեց.

- Կ'ըսեմ ձեզի, որ եթէ ատոնք լռեն՝ քարերը պիտի աղաղակեն:

**«Մուտք Երուսաղեմ» Մանրանկար՝
Ջեթում Բ. թագաւորի ճաշոցէն 1286
Կիլիկիա**

ԱԼԱԳ ԵՐԿՈՒՀԱՐՔԻն նուիրուած է աշխարհի՝ երկնքի և երկրի արարչագործութեան: Առաւօտեան ժամերգութեան ընթացքին աւետարանական ընթերցումները կը յիշատակեն «Անիծուած թզենիին» պատմութիւնը, երբ Յիսուս, Բեթանիայէն Երուսաղէմ վերադարձին, անէծքով չորցուց անպտուղ թզենին՝ ըսելով. «Եւ աղօթած ատեն ինչ որ հաւատալով խնդրէք՝ պիտի ստանաք» (Մատթ., 21.22): Յիսուս անիծելով տերևներով զարդարուած, բայց անպտուղ թզենին՝ փարիսեցիներուն կ'ակնարկէր, ովքեր արտաքին բարեպաշտութեամբ զարդարուած էին, սակայն չունէին այդ բարեպաշտութեան հոգևոր պտուղը՝ բարի գործերը և ողորմածութիւնը:

Պտուղը այլաբանօրէն կը խորհրդանշէ մարդկային բարի գործերն ու առաքինութիւնները, որոնցմէ զուրկ մարդը կը պատժուի այս թզենիի օրինակով: Ինչպէս կ'ըսէ Ս. Յակոբոս առաքեալը՝ «Առանց գործերու հաւատքը անօգուտ է» (Յակոբոս, 2.20):

Ալագ Երկուշաբթի օրը չորցած թզենիի յիշատակն է: Քրիստոս Իր գործունէութեամբ բոլորին կը բուժէր և կեանք կը պարգեւէր, սակայն միայն մէկ անգամ ան Իր զօրութիւնը գործածեց չորցնելու համար թզենին՝ ցոյց տալու համար, որ Իր խօսքը կենդանարար է, Ինքն ալ կը կենդանացնէ, բայց նաև կը դատէ: Քրիստոս չորցուց կանաչ թզենին և բուժեց չորցած ձեռքը: Քանի որ կը մօտենային Իր չարչարանքները, Քրիստոս թզենին չորցուց, որպէսզի առաքեալները չմտածէին, թէ Իր ուժերու թուլութեան պատճառով էր, որ չարչարանքներու մատնուեցաւ: Քրիստոս թզենին չորցուց նաև ցոյց տալու համար, որ Իր գալուստով այլևս պէտք չեն թզենիի տերևները, որոնցմով Ադամ կը ծածկէր իր մերկութիւնը, և որոնք կը ծառայէին իբրև ամօթի և խայտառակութեան ծածկոց: Այս օրուան մէջ Յիսուս նաեւ մաքրագործեց տաճարը:

ԱԼԱԳ ԵՐԵՔՉԱՐՔԻն ներքին ձեւով կապուած է նախորդ օրուան հետ. ան կ'ակնարկէ որ մեր առաքինի գործերու պտուղներով հոգեպէս պէտք է պատրաստ ըլլանք Քրիստոսի երկրորդ գալստեան, այլապէս կը չորնանք թզենիին պէս և երկնքի արքայութենէն դուրս կը մտանք հինգ յիմար կոյսերու նման: Օրուայ աւետարանական ընթերցումը կը պատմէ «Տասը կոյսերու» առակը (Մատթ., 25.1-13): Այս առակը հինգ իմաստուն և հինգ յիմար կոյսերու պատմութեամբ կը պատգամէ պատրաստ ըլլալ Տիրոջ գալստեան:

Ալագ Երեքշաբթի, երեկոյեան ժամերգութեան ընթացքին եկեղեցւոյ ատեան կու գան տասը կոյսեր: Անոնցմէ հինգը, ձեռքերնին պահած ունենալով վառող մումեր, կը խորհրդանշեն իմաստուն կոյսերը, իսկ միւս հինգը՝ մարած մումերով՝ յիմար կոյսերը:

Տասը կոյսերուն առակը

Չատիկը նախորդող Աւագ Երեքշաբթի օրը՝ Յիսուս իր աշակերտներուն պատմեց Տասը կոյսերու առակը, որ կը կարդանք Մատթէոս 25.1-13 ին մէջ:

Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի հետեւեալին.-

Տասը կոյսեր կային, որոնք իրենց լապտերները

առած՝ դիմաւորելու էլան փեսան: Անոնցմէ հինգը յիմար էին, իսկ միւս հինգը իմաստուն: Յիմարները առին իրենց լապտերները, բայց իրենց հետ պահեստի ձեթ չառին, մինչդեռ իմաստունները իրենց լապտերներուն հետ սրուակով ձեթ առին: Եւ երբ փեսան ուշացաւ գալու, բոլորն ալ թմրեցան ու քնացան:

Կէս գիշերին կանչ մը լսուեցաւ. «Ահա փեսան կու գայ, գայն դիմաւորելու ելէք»: Կոյսերը արթնցան եւ սկսան իրենց լապտերները կարգի դնել: Յիմար կոյսերը իմաստուններուն ըսին. «Ձեր ձեթէն քիչ մը մեզի տուէք, որովհետեւ մեր լապտերները ահա կը մարին»: Իմաստուն կոյսերը պատասխանեցին. «Ո՛չ, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ մեզի եւ ձեզի չբաւէ. աւելի լաւ կ'ըլլայ որ երթաք իսանութպաններուն եւ ձեզի համար ձեթ գնէք»:

Երբ անոնք ձեթ գնելու գացին, փեսան եկաւ, եւ պատրաստ եղողները փեսային հետ հարսանիքի մտան, եւ դուռը գոցուեցաւ: Քիչ ետք եկան միւս կոյսերը եւ ըսին. «Տէ՛ր, Տէ՛ր, դուռը բաց մեզի»: Փեսան պատասխանեց. «Իսկապէս որ չեմ ճանչնար ձեզ»:

Ապա Յիսուս եզրակացուց.

- Ուրե՛սն՝ արթո՛ւն մտացէք, որովհետեւ չէք գիտեր Մարդու Որդիին գալուն ո՛չ օրը եւ ո՛չ ալ ժամը:

Աւագ Չորեքշաբթի օրը կը յիշատակուի Բեթանիոյ մէջ կնոջ կողմէ Յիսուս Քրիստոսի օծումը և Տիրոջ մատնութիւնը: Մեղաւոր կինը նարդոսի ազնիւ ու թանկարժէք իւղով կ'օծէ Յիսուսը: Այս մասին աւետարանիչները զիրար լրացնող տեղեկութիւններ կը հաղորդեն: Աշակերտները կը բարկանան, քանի որ այդ իւղը վաճառելով կարելի էր շատ աղքատներու ողորմութիւն տալ: Աշակերտներու այս տրտունջին Յիսուս կը պատասխանէ. «Աղքատները միշտ ձեզի հետ ունիք եւ երբ որ ուզէք՝ կրնաք անոնց բարիք գործել, բայց զիս չունիք ձեզի հետ:» Կնոջ կողմէ Յիսուսի օծումը կը կանխանշէ անոր թաղուիլը: «Այս կինը ի՛նչ որ կրնար՝ ըրաւ. իմ մարմինս սկիզբէն օծեց թաղումիս որպէս նշան,» կ'ըսէ Քրիստոս:

Աւագ Չորեքշաբթի օրուայ աւետարանական ընթերցումը կը յորդորէ չչարաշահել Աստուծոյ ունեցած սէրն ու վստահութիւնը և, յիշելով մարդկութեան համար անոր կրած չարչարանքներն ու մահը, չշեղիլ ճշմարիտ ճանապարհէն, երկրպագել ու փառաւորել զԱստուած:

Աւետարան, 1038 թ. Զրեշտակի յայտնութիւնը իւղաբեր կանանց

«Ինչո՞ւ, ողզը մեռելներուն մէջ կը փնտրուէ՞:
Քոս չէ՛ ան. յարութի՛նն առաւ:»
Պուկաս 24.5-6

ԱԼԱԳ ՀԻՆՉՉԱՐՔԻ

Խորհրդաւոր ընթրիքի յիշատակի օրն է: Ալագ Հինգշաբթի առաւօտեան բոլոր եկեղեցիներուն մէջ կը մատուցուի Ս. Պատարագ՝ ի յիշատակ Խորհրդաւոր ընթրիքի ժամանակ Քրիստոսի կողմէ Ս. Հաղորդութեան խորհուրդի հաստատման:

Վերջին ընթրիքէն ետք Յիսուս ջուրը լեցուց կոնքի մէջ, ծունկի եկաւ իր աշակերտներուն առջև և խոնարհաբար լուաց անոնց ոտքերը՝ հեզութեան և խոնարհութեան իբր օրինակ ծառայելով:

Այս օրը եկեղեցիներու մէջ կատարուող ոսնկուայի արարողութենէն ետք հաւատացեալներուն կը բաժնուի օրհնուած իւղ, զոր հաւատացեալները կը գործածեն հիփսականին մէջ հիւանդութիւններու պարագային կամ կը խառնեն տան մէջ ունեցած իւղին:

Ալագ Հինգշաբթի օրը կը յիշատակուի Քրիստոսի կողմէ Սուրբ Հաղորդութեան խորհուրդի հաստատումը: Քրիստոս վերջին ընթրիքի ընթացքին հացն ու գինին ճաշակելու տուաւ իր աշակերտներուն՝ ըսելով որ հացը Իր մարմինն է, իսկ գինին՝ Իր արիւնը, որ կը հեղու մարդոց մեղքերու քաւութեան համար: Մերժելի և անընդունելի են աղանդաւորական այն բոլոր տեսակէտները, որոնց համաձայն հացն ու գինին պարզապէս Քրիստոսի մարմնի արեան խորհրդանիշ են: Այսպիսի պնդումները կը հակասեն Քրիստոսի բառերուն: Ան հաղորդութեան համար երբեք չօգտագործեց խորհրդանիշ բառը: Քրիստոս նաև մէկ այլ տեղ ըսաւ, որ ով որ Իր մարմինն ու արիւնը

չճաշակէ, երբեք յաւիտենական կեանք պիտի չունենայ:

Ալագ Հինգշաբթի երեկոյեան կը կատարուի ոսնկուայի արարողութիւնը: Խորանի վրայ բարձրաստիճան հոգևորականը, զոգնոց կը կապէ եւ կը լուայ ու իւղով կ'օծէ 12 հոգիի ոտքերը: Այս՝ ան կ'ընէ Քրիստոսի արարքի նմանողութեամբ, երբ Քրիստոս լուաց իր 12 աշակերտներու ոտքերը՝ խոնարհութեան նշան ցոյց տալով ու ըսաւ թէ՛ *«Ես ձեզի օրհնակ մը տուի, որպէսզի դուք ալ իրարու ընէք այն՝ ինչ որ ես ձեզի ըրի»* Յովհաննէս 13.15:

ԱԼԱԳ ՇԱՐՔ

օրը կը յիշատակուի Դժոխքի աւերումը եւ տեղի կ'ունենայ ճրագալոյցի պատարագը: Այդ երեկոյ, եկեղեցւոյ վառած մումերէն կը վառուին բազմաթիւ մումեր եւ ճրագներ եւ հաւատացեալները այդ մումին լոյսը կը բերեն իրենց տունները իբրեւ խորհրդանիշ Յիսուսի յարութեան ուրախ աւետիսին: Այդ երեկոյ վերջ կը գտնէ նաեւ Մեծ Պահքը:

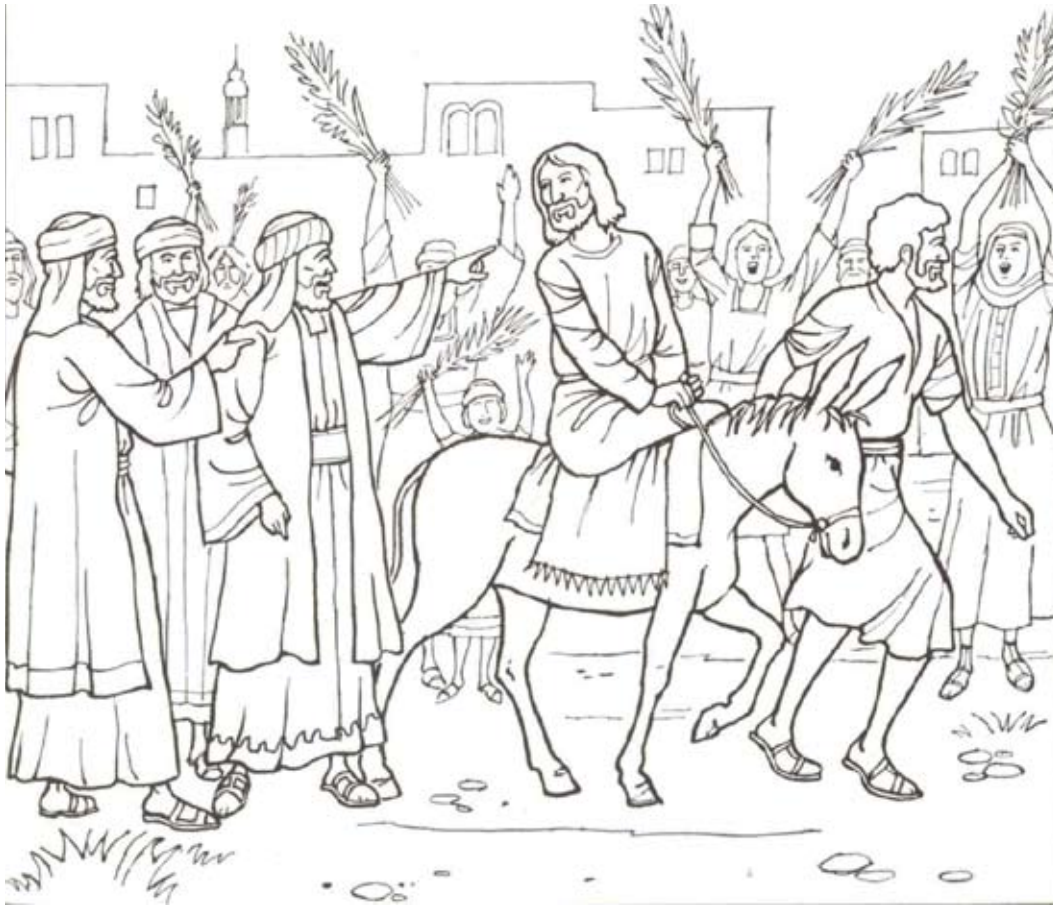
Աւագ Ուրբաթը Մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի չարչարանքներու եւ խաչելութեան յիշատակի օրն է: Քանի որ, ըստ եկեղեցական օրէնքի, երեկոյեան ժամերգութենէն ետք օրը կը փոխուի, ապա չարչարանքներուն նուիրուած արարողութիւնը կը կատարուի Հինգշաբթի երեկոյեան: Արարողութեան ընթացքին կ'ընթերցուին համապատասխան Աւետարաններ, իսկ խորանի վրայ վառող 12 մոմերը կը խորհրդանշեն առաքեալները: Երբ ընթերցուի առաքեալներու՝ Քրիստոսին լքելու մասին հատուածները, վառող մոմերը հերթով կը մարեն: Յուդային խորհրդանշող մոմը սև գոյն կ'ըլլայ: Աւագ Ուրբաթ օրը ծաղիկներէ եւ մշտադալար ծառերու ճիւղերէ կը պատրաստուի Քրիստոսի խորհրդանշական գերեզմանը և երեկոյեան ժամերգութիւնէն ետք, հոգևորականները, հաւաքուելով գերեզմանի մօտ, կ'երգեն «Խաչի Քո Քրիստոս» օրհներգը, այնուհետև բոլորը կը համբուրեն գերեզմանին վրայ դրուած խաչն ու Աւետարանը:

Մարդիկ սովորաբար կը վախնան մահէն, սակայն Քրիստոսի մահով և յարութեամբ արդէն մահը մեզի համար սարսափելի չէ, որովհետև մենք գիտենք յարութեան մասին: Այդ իսկ պատճառով ծաղկահիւս այս գերեզմանը ոչ թէ մահ, այլ կեանք, յաւիտենութիւն ու երանութիւն կ'աւետէ:

Խաւարման արարողութեան ժամանակ խորանին վրայ կը վառին տասներկու հաւասարաչափ մոմեր և մէկ հատ մեծ՝ անոնց միջև: «Խաւարման» ընթացքին՝ աւետարաններէն կը կարդացուին եօթ հատուածներ, որոնք կը բովանդակեն 1. Յիսուսի՝ Գեթսեմանիի պարտեզին մէջ աղօթելը, 2. Յուդայի մատնելը, 3. Յիսուսի՝ ամբոխի ձեռքը յանձնուիլը, 4. Աննայի և Կայիափայի առաջ տարուիլը, 5. ապտակուիլը, 6. անարգուիլն ու 7. Պետրոսի երեք անգամ Յիսուսը ուրանալն ու զղջալը: Աւետարանական ընթերցումները կ'ընդմիջուին սաղմոսներու ընթերցանութեամբ և Ս. Ներսէս Շնորհալիի հեղինակած շարականներով: Ամէն աւետարանական ընթերցումէ ետք, կը մարեն տասներկու մոմերէն երկուքը՝ իւրաքանչիւր կողմէն մէկական, վերջաւորութեան կը մսայ միայն մեջտեղի մեծ մոմը: Եւս մէկ շարականէն ետք կը մարեն եկեղեցոյ բոլոր լոյսերը, և կ'երգուի «Փառք ի բարձունս»ը, զոր առաջին անգամ ըսեր են հովիւները. «Բարձունքներուն մէջ Աստուծոյ փառք, խաղաղութիւն երկրի վրայ եւ մարդոց միջեւ հաճութիւն» (Ղուկ. 2.14): Այս երգի վերջին խօսքերէն «Ծագեալ»ի ժամանակ դարձեալ կը վառին լոյսերը: Մոմերը մարելը կը խորհրդանշէ աշակերտներու ձգելն ու փախչիլը, իսկ մեջտեղի մոմը կը խորհրդանշէ Քրիստոսը, որ մնացեր է միայնակ:

Ուրբաթ օրը տեղի կ'ունենայ կարգ Խաչելութեան, իսկ երեկոյեան ժամերգութենէն յետոյ նախատօնակի արարողութեան ընթացքին՝ կը կատարուի Թաղման կարգը, երբ Յիսուս Քրիստոսի խորհրդանշական գերեզմանը՝ պատրաստուած ծաղիկներէ և ծառի ճիւղերէ կը պտտի եկեղեցոյ շուրջ ի տես հաւատաւոր ժողովուրդին:

Պրն է եիշդ պաբասխանը
Մանկապարտէլի անկիւն

Յիսուսի յաղթական մուտքը Երուսաղէմ:

Այս տարի Ծաղկալարդը Մարտ --ին է:

Ամբողջացուր ըստ Յովհաննէսի Աւետարանին 12.12-15

աւանակին, թագաւորդ, Սուրբ, էշ, թագաւորը, Ովսաննա՛, արմաւենիի, Յիսուս, Ջարկի, բաւնութիւն

Յագորդ օրը, ժողովուրդի մեծ ----- մը, որ ----- րօնին առիթով Երուսաղէմ եկած էր, երբ լսեց թէ ----- Երուսաղէմ կու գայ, ----- եիւղեր առաւ եւ Յիսուսը դիմաւորելու ելաւ, բարձրաճայն աղաղակելով. «-----, օրհնեալ ըլլայ ան՝ որ կու գայ Միւրոզ անունով, Իսրայէլի -----»:

Յիսուս -- մը գրնելով՝ նստաւ անոր վրայ, ինչպէս որ ----- գիրքերուն մէջ գրուած է.-

«Մի՛ վախնար, ո՛վ Երուսաղէմ, Աիոնի՛ աղգիկ. ահա ----- Քեզի կու գայ իշու մը ----- վրայ նստած:

Պրն է Էիշդ պատասխանը
Նախակրթարան Ա., Բ. և Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Պրն Կոնը այս տարի կը փոնենք Մարտ 17-ին:

- ա. Ա. Ղեւոնդեանց խաճաններուն
- բ. Ա. Աբգար թագաւորին
- գ. Ա. Վահան Գողթնացիին
- դ. Սուրբ Քառասուն Մանուկներուն

2.- Այս տարի էրբ կը փոնենք Մնտեսի Կիրակին:

- ա. փետրուար 6
- բ. փետրուար 26
- գ. Մարտ 4
- դ. Մարտ 12

3.- Այս տարի էրբ է Միգինէր:

- ա. Մարտ 7
- բ. Մարտ 22
- գ. փետրուար 16
- դ. փետրուար 19

4.- Այս տարի էրբ է Ծաղկավարդը:

- ա. Ապրիլ 1
- բ. Մարտ 1
- գ. Ապրիլ 9
- դ. Մարտ 25

5.- Ա. Գրիգոր Մաթեւոսի ղր վանքին մէզ անցուց իր ժամանակին մեծագոյն բաժինը:

- ա. Սանահին
- բ. Քաղբար
- գ. Նարեկ
- դ. Մաթեւ

6.- Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ 13 տարի ղր մնաց:

- ա. Խոր Վիրապ
- բ. Մաթեւի Վանք
- գ. Մորդապ թագաւորի պալատին մէզ
- դ. Սանահին

7.- Քայերէնով «Telepherique»-ին կ'ըսենք

Ծ-----:

8.- Մեծ Պահէի ընթացքին ինչ վիճակի մէզ կը մնայ Սուրբ Խորանին վարագոյրը:

- ա. Բայ
- բ. Գոյ

9.- Քերեւեալներէն ղր մէկը Յիսուսի պարմած առակներէն է:

- ա. Անառակին
- բ. Մնտեսին
- գ. Պատաւորին
- դ. Գալստեան

10.- Միգինէր շաբթուան ղր օրը կ'ըլլայ:

- ա. Երկուշաբթի
- բ. Երեքշաբթի
- գ. Չորեքշաբթի
- դ. Քինգշաբթի

Պրն է եիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Պ., Ե. և Ջ. դասարաններու անկիւն

1.- Պրն ւ փոնը այս փարի կը փոնենք Մարտ 17-ին:

ա. Ա. Պետոնդեանց խահաններուն

բ. Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչ մուրն ի վիրապ

գ. Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչ ելն ի վիրապ
դ. Աուրբ Թէոդորոս Ջօրավարին

փարբեր խաղախներէն էին:

փոխը ----

7.- Քերելեալներէն ո՞վ Օջուն գիւղին մէջ ծնած էր:

ա. Գրիգոր Մաթեալի

բ. Ա. Յովհաննէս Երուսաղէմցի

գ. Ա. Յովհաննէս Պրոփնեցի

դ. Ա. Յովհաննէս Օջնեցի

2.- Ծաղկավարդին նախորդող Ծաբաթ օրը որու յիշարակը կը փոնենք:

ա. Պապարոսի Յարութեան

բ. Յիսուսի Յարութեան

գ. Յիսուսի Երուսաղէմ մուրփին

դ. Լերան խարոպին

8.- Քերելեալներէն ո՞վ վայոց Ձորի մարպին մէջ ծնած էր:

ա. Գրիգոր Մաթեալի

բ. Ա. Յովհաննէս Երուսաղէմցի

գ. Ա. Յովհաննէս Պրոփնեցի

դ. Ա. Յովհաննէս Օջնեցի

3.- Այս փարի Մարտ 3-ին ո՞ր սուրբերուն փոնը կը փոնենք:

ա. Ա. Գրիգոր Մաթեալի

բ. Ա. Յովհաննէս Երուսաղէմցի

գ. Ա. Յովհաննէս Պրոփնեցի

դ. Ա. Յովհաննէս Օջնեցի

9.- Երբ աշխարհի ամենէն երկար եռփայնուղին (**téléphonique**) նսրիս ո՞ր վանքը կը հասնիս:

4.- Միգինքը ո՞ր երկու կիրակիներու մէջի Ջորեքշաբթի օրուան կը հանդիպի:

ա. Անառակին եւ Մնրեսին

բ. Մնրեսին եւ Պարաւորին

գ. Պարաւորին եւ Գալսրեան

դ. Մնրեսին եւ Գալսրեան

10.- Երբ ըսենք «մուրն ի վիրապ» կամ «ելն ի վիրապ», ո՞ր սուրբին մասին կը խօսինք:

Ա. Գ-----

5.- Քերելեալներէն որուն մասին կը կարդանք Պուկաս 18.1-8-ի մէջ:

ա. Պարաւորին

բ. Մնրեսին

գ. Գալսրեան

դ. Անառակին

6.- Քառասուն Մանուկները ո՞ր շրջանի

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Ո՞ւր կը կարդանք. «Երբ ծով կը պահէք, տրտումերես մի՛ ըլլաք կեղծաւորներուն նման...»:

- ա. Մատթէոս 6.16
- բ. Մարկոս 6.16
- գ. Ղուկաս 6.16
- դ. Յովհաննէս 6.16

2.- Ո՞վ ըսած է.«Մէկը կարող է կենդանիի միս չուտել, բայց անընդհատ իր եղբօր միսը ծամել»:

Ե-----

3.- Գրէ՛ Պահքի 7-ը Կիրակիները ճիշդ շարքով:

- ա. Բուն Բարեկենդան
- բ.
- գ.
- դ.
- ե.
- զ.
- է.

4.- Վարդանանցէն քանի՞ օրեր ետք Բուն Բարեկենդան է:

- ա. 3
- բ. 10
- գ. 7
- դ. 17

5.- Հետեւեալներէն ո՞ր մէկը Յիսուսի պատմած առակներուն մաս չի կազմեր:

- ա. Դատաւորին
- բ. Տնտեսին
- գ. Գալստեան

դ. Անտոակին

6.- Սեբաստիոյ մէջ կառուցուած էր քառասուն Գմբեթանի տաճար մը: Այս տաճարը մինչեւ ե՞րբ կանգուն մնացած էր:

Լ-----բը

7.- Հետեւեալներէն ո՞վ հիմնած է Տաթեւի համալսարանը:

- ա. Գրիգոր Տաթեւացի
- բ. Ս. Յովհաննէս Երուսաղէմցի
- գ. Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի
- դ. Ս. Յովհաննէս Օձնեցի

8.- Հետեւեալներէն ո՞վ Կաթողիկոս եղած է ու մշակած 37 եկեղեցական օրէնքներ 718-ի Դուինի մէջ կազմակերպուած եպիսկոպոսական ժողովին:

- ա. Գրիգոր Տաթեւացի
- բ. Ս. Յովհաննէս Երուսաղէմցի
- գ. Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի
- դ. Ս. Յովհաննէս Օձնեցի

9.- Պլուզ կը նշանակէ գաճաճ կամ կարճահասակ: Գրէ՛ Պլուզին լման անունը:

Յ----- Ե-----

10.- Ամբողջացո՛ւր. Ս. Յովհաննէս Որոտնեցին պայքար մղած է հայաստանեայց եկեղեցւոյ լ----- շարժումին դէմ:

Լուրեր՝ Կիրակնօրեայէն

Կիրակնօրեայ Դպրոցը փոճախմբեց Արբոյ վարդանանց եւ Դուն բարեկենդան

Կիրակի՝ 11 փետրուար 2018-ին Կիրակնօրեայ Դպրոցը ունեցաւ մասնաւոր յայտագիր որուն ընթացիին աշակերտները ծափուեցան, ճեռային աշխատանք կատարեցին, խաղեր խաղցան, շարականներ երգեցին, եւ Բիւրասիրուեցան ձնողներուն կողմէ պատրաստուած անուշեղէններով: Այս բոլորը ըրին, եւ անդրադարձան թէ յազորդ օրը Մեծ Պահիջը կը սկսի:

